

Пут Светог Саве – пут вечности и опстанка

Расти и преобрази се, тако ме именима мојим закеше сви виши од мене, блаженији од мене, само ме мило небо означи као своје чедо и у себе позва. Но, мачем ми мерише снагу, замишљаху блиставе круне и ведре погледе упућене снажним, а прозирним племићким ћеркама, нежним попут пупољка. Али злато не рђа јер га ништа не дотиче, усамљено је и издвојено, мач себично сече главе као меку пролећну траву, слеп од страха, а млада жена цвета и вене по закону очева, стакленог срца.

Хтедохе да господар будем над нашим земљама, да убирам летину и дижем барјаке, да са соколима зборим и децу рађам, не знајући да ми она то нису по крви, већ по души, да ми сами ветрови усмеравају кораке ка новом дому, да негдашњи принц сада моли најситније кметове за хлеб и сигуран сан. Молише се да не морим стопала дугим путевима и прашином, да ми се ковчега мноштво са цариградским новчићима крије по кутовима и подрумима, да уста не искају ни хране, ни пића, ни речи.

Али глад је увек тињала у мени, сува, незадовољена памет тражила је више, дан је хтео књигу и свете списе, а ја му се покорих. Јер земља гута шта је родила, успех је похвала нестална, а љубав и мудрост богате живот више него што би иједан златник. Приблизити се истини, благостању и нади значи спознати најтананије тајне нашег постојања, чист смисао нашег даха. Он утврђује наше порекло, одржава ум разборитим, а дух чилим. Спасава човека од занемелости, празнине и ђавољег посла; чини га лакшим и сигурнијим но што би то био огрезао, окован земаљском страшћу у незнању.

Зато и одбегох од родитељске неге, од наизглед сјајне, а у сржи увеле будућности властелина, зато сам градио и стварао, мислећи о издизању и расту свога народа, о његовом преображају.

Зла је моћ у речи краљ. Прекида и најчврстије споне брже но дивљи поток мостове, похлепа коју носи мрачи и скромна срца. Гледах у браћу своју. Вукан, крупан и намрштен, Стефан, витак и тих, странци, ратом завађени, а у истом дому одрасли, истим осмесима даривани. Но, сад се Вукану учини да они њему упућени бејаху криви, са препредедим мигом, да је Стефану и на посне дане било дозвољено јести дивљач. Стефан ћути затворених очију, под капцима му брује слике византијске принцезе и хладних ноћи, зна

по ком је реду и закону добио престо. И нека га је добио, мисли се, по црвенкастим образима му видим: Вукан је исхитрен, ужурбан, немиран, још у гневу испијен. Не грешу мили Стефан, за државу се мора старати, јер иако је човечанска, по Божијој је замисли створена и за децу његову која ће му славу одржати, умножити, а са њоме и све лепо и добро. Помирио сам браћу своју, зарад љубави њихове колико и жеље да српске долине не захвати рат и глад, да се не затре мој народ у почетку свог откровења.

Сада је све прах и прошлост, последње вагање мисли пре него што ме смрт узме, врати рукама отаца пре још једног огњеног буђења.

Као да ми нешто пуцкета у костима – ужегле, димне, одједном голе и небрањене, откривене далеким, мрким очима и заповедничким гласовима, буде ми мисао. Ватра, страна наспрам меког бугарског снега, а ипак страшна и чудно блиска, нестална је копрена мом виду. Иако ми мемла разлаже глас, иако ми име живи тек као сен пред залазак сунца, бујно и немо, заглављено у песмама пред освајачевим мачем, чујем бројне усне како шапућу. Молитве, отегнуте и окрзнуте, са сељачких уста изливане у заједнички пој, лица која никада нисам видео, која моје препознају са оскрнављених фресака и дрвених иконица као тужне и меке резе, а не живо месо као што су сама – дозваше ме. Свом зимском свецу, несуђеном принцу, пријатељу вукова поручују да још једном устане, да истраје, да их води до спасења, спаси од невере.

И водићу их. Штапа више нема, а моје ризе изгризе зима времена. Али зато нека их мој живот оплемени, да им снагу, нека се сете камених дворова и манастира, своје славне прошлости, нека се сете свог порекла и шта сам им у аманет оставио. Да их свеже и крв, и реч, и нада, да не поклекну и не приме друго име, одрекавши се својих очева и синова, да не замене рупу у трбуху са оном у души. Да живе са слободом у сну.

Ана Марјановић, 4/1

Гимназија Крушевац